

Gemeente Renkum

Van	Kenmerk
College	12594
Aan	Kopie aan
Raad	Manon Wille en Diana van Hal
Datum	Onderwerp
10 december 2015	Water stroomt

In de vergadering van de commissie Bedrijvigheid zijn bij agendapunt 5 (Presentatie en behandelen Water stroomt (vGRP+ 2016-2020)) verschillende vragen gesteld. In de navolgende memo gaan wij kort in op de gestelde vragen.

vervanging van de niet-zichtbare voorzieningen

De gehanteerde afschrijvingstermijn voor "infiltratie- en hemelwatervoorzieningen" is gesteld op 40 jaar.

Het grootste deel van de voorzieningen is in de jaren 1999-2006 aangelegd en staat op de vervangingsplanning voor 2039-2046. Dit is dus nog niet in de planperiode van 2016-2020.

Naar aanleiding van het invoeren van risicogestuurd rioolbeheer wordt dit zonodig aangepast om recht te doen aan de staat van de voorzieningen.

Het totale geplande bedrag is € 6,16 miljoen (prijspeil 2015). Dit bedrag is tot stand gekomen door een inschatting van de eenheidsprijzen voor vervanging.

Totstandkoming kostendekkingsplan

In het kostendekkingsplan zijn twee 'soorten' informatie opgenomen:

- Kosten voor het beheerareaal
- Kosten om de ambities waar te maken die niet direct verband houden met het beheerareaal (andere maatregelen).

Beheerareaal

De gemeente Renkum bezit bijvoorbeeld 3 hoofdgemalen en een aantal minigemalen (kleine rioolgemalen of pompunits voor de drukriolering). Deze pompen moeten onderhouden worden en soms gerepareerd. Aan het eind van hun levensduur moeten ze vervangen worden.

Naast de gemalen bezit de gemeente veel andere voorzieningen en infrastructuur.

De kosten voor onderhoud, reparaties, relinen/renovaties en vervanging zijn op basis van kentallen ingeschat. De methodiek is afkomstig uit de RIONED-Leidraad D1300. Kentallen komen uit Leidraad D1100 en zijn zo mogelijk aangepast op grond van Renkumse ervaringen. Deze doorrekening moet een doorkijk bieden zolang als de langste afschrijvingstermijn is. Die is in Renkum 60 jaar.

Andere maatregelen

Ook zijn maatregelen opgenomen voor bijvoorbeeld verbetering van het systeem, samenwerking, onderzoek en voor communicatie. Hier zijn alleen concrete maatregelen benoemd die de komende 5 jaar (2016-2020) plaatsvinden. Deze maatregelen zijn uitgewerkt in bijlage 8 (in het bijlagenrapport). Ook hier is gebruik gemaakt van een zo goed mogelijke inschatting, omdat er meestal nog geen offertes klaarliggen. De inschatting is tot stand gekomen op basis van ervaringen uit het verleden.

Er is –conform Leidraad D1300- gefocussed op de eerstkomende 5 jaar (planperiode) en er is een doorkijk geboden over 60 jaar. De kosten zijn dan ook uitgesmeerd over 60 jaar. Een overzicht van de inkomsten en uitgaven vindt u in bijlage 10 van het bijlagerapport. Een uittreksel van deze tabel vindt u hieronder:

JAAR (GRP 2016-2020)	Onderhoud en kleine reparaties	Totaal (kapitaal) lasten investeringen	BTW	Totaal uitgaven	Inkomsten rioolheffing	voorziening per 31/12
2016	1.782.016	2.363.113	132.518	4.277.646	3.331.437	6.491.312
2017	1.827.628	1.921.232	132.518	3.881.378	3.341.098	6.072.702
2018	1.883.534	1.584.251	132.518	3.600.303	3.350.787	5.939.914
2019	1.883.038	1.530.794	132.518	3.546.350	3.360.504	5.869.603
2020	1.821.549	1.734.775	132.518	3.688.842	3.370.250	5.653.064
2021	1.618.988	1.500.979	132.518	3.252.484	3.380.023	5.920.732
2022	1.620.488	1.527.213	132.518	3.280.218	3.389.826	6.179.301
2023	1.623.788	1.486.497	132.518	3.242.802	3.399.656	6.502.766
2024	1.655.998	1.497.116	132.518	3.285.632	3.409.515	6.800.718
2025	1.644.998	1.542.342	132.518	3.319.858	3.419.403	7.081.551
2026	1.642.918	1.492.020	132.518	3.267.455	3.429.319	7.449.514
2027	1.674.118	1.554.722	132.518	3.361.357	3.439.264	7.727.623
2028	1.650.718	1.682.154	132.518	3.465.390	3.449.238	7.897.238
2029	1.676.918	1.449.424	132.518	3.258.860	3.459.241	8.353.305
2030	1.689.418	2.110.965	132.518	3.932.901	3.469.272	7.950.960
2031	1.645.918	1.841.189	132.518	3.619.624	3.479.333	7.967.000
2032	1.644.418	1.859.805	132.518	3.636.741	3.489.423	7.973.505
2033	1.649.218	1.872.074	132.518	3.653.810	3.499.543	7.970.003
2034	1.678.418	1.881.120	132.518	3.692.056	3.509.691	7.925.693
2035	1.664.418	1.885.450	132.518	3.682.385	3.519.869	7.907.987
2036	1.644.418	1.911.302	132.518	3.688.237	3.530.077	7.895.525
2037	1.645.918	3.320.753	132.518	5.099.189	3.540.314	5.759.037
2038	1.649.218	1.965.036	132.518	3.746.772	3.550.581	5.643.264
2039	1.676.918	2.578.941	132.518	4.388.377	3.560.878	4.527.696
2040	1.690.918	2.270.681	132.518	4.094.117	3.571.204	3.857.807
2041	1.644.418	1.677.348	132.518	3.454.283	3.581.561	4.228.667
2042	1.674.618	1.922.861	132.518	3.729.997	3.591.947	4.171.466
2043	1.650.718	1.993.723	132.518	3.776.958	3.602.364	4.050.558
2044	1.676.918	2.190.221	132.518	3.999.656	3.612.811	3.556.261
2045	1.664.418	1.849.400	132.518	3.646.335	3.623.288	3.689.272
2046	1.645.918	1.870.228	132.518	3.648.663	3.633.796	3.843.647
2047	1.644.418	1.817.751	132.518	3.594.686	3.644.334	4.124.568
2048	1.649.218	1.865.581	132.518	3.647.317	3.654.902	4.338.572
2049	1.678.418	1.838.859	132.518	3.649.794	3.665.501	4.577.749
2050	1.689.418	1.875.245	132.518	3.697.180	3.676.131	4.755.341
2051	1.644.418	1.894.500	132.518	3.671.435	3.686.792	5.013.663
2052	1.645.918	2.538.150	132.518	4.316.586	3.697.484	3.988.842
2053	1.649.218	1.972.259	132.518	3.753.994	3.708.207	4.116.559
2054	1.676.918	2.007.221	132.518	3.816.657	3.718.960	4.140.274
2055	1.665.918	2.012.331	132.518	3.810.766	3.729.745	4.202.039
2056	1.644.418	2.014.807	132.518	3.791.742	3.740.562	4.333.158
2057	1.674.618	2.070.800	132.518	3.877.935	3.751.409	4.300.798
2058	1.650.718	2.865.493	132.518	4.648.728	3.762.288	2.522.353
2059	1.676.918	2.212.679	132.518	4.022.114	3.773.199	2.167.542
2060	1.689.418	2.328.425	132.518	4.150.361	3.784.141	1.519.815
2061	1.645.918	2.197.373	132.518	3.975.809	3.795.115	1.300.249
2062	1.644.418	2.102.002	132.518	3.878.938	3.806.121	1.342.191
2063	1.649.218	2.095.231	132.518	3.876.967	3.817.159	1.420.934
2064	1.678.418	2.181.444	132.518	3.992.380	3.828.229	1.234.998
2065	1.664.418	2.305.410	132.518	4.102.345	3.839.330	782.823
2066	1.644.418	2.111.033	132.518	3.887.968	3.850.464	921.701
2067	1.645.918	2.103.294	132.518	3.881.729	3.861.631	1.116.256
2068	1.649.218	2.109.863	132.518	3.891.599	3.872.830	1.324.596
2069	1.676.918	2.094.784	132.518	3.904.219	3.884.061	1.539.507
2070	1.690.918	2.145.378	132.518	3.968.814	3.895.325	1.609.757
2071	1.644.418	2.075.146	132.518	3.852.081	3.906.621	2.065.319
2072	1.674.618	2.129.874	132.518	3.937.010	3.917.950	2.318.018
2073	1.650.718	2.188.052	132.518	3.971.287	3.929.312	2.511.801
2074	1.676.918	2.077.921	132.518	3.887.356	3.940.707	3.015.680
2075	1.664.418	2.410.717	132.518	4.207.653	3.952.135	2.547.823

Onderwerp

Water stroomt

Datum

10 december 2015

Kenmerk

12594

Pagina

2 van 6

BTW

In **Water** stroomt is uitgegaan van bedragen exclusief BTW. In werkelijkheid moeten we als gemeente natuurlijk wel BTW betalen over deze uitgaven. Aanleg en onderhoud van riolen is een gemeentelijke taak. Dit betekent dat we de BTW voor 100% kunnen declareren bij het BTW-compensatiefonds (BCF). Hierdoor lijkt het dat de BTW geen kostenpost meer is voor de gemeente.

Probleem is echter dat het BCF gevoed wordt vanuit de Algemene uitkering uit het gemeentefonds. Gemeenten ontvangen sinds 2003 een lagere Algemene uitkering en moeten dit "terug zien te verdienen" door BTW te declareren bij het BCF. Wanneer gemeenten evenveel BTW declareren als de Algemene uitkering is verlaagd, gebeurt er per saldo dus niets voor de gemeentebegroting.

Om deze reden is in de Wet op het BCF geregeld dat kostendekkende tarieven na invoering van het BCF niet verlaagd hoeven te worden voor de BTW-component. Dat zou immers leiden tot een dubbele afname van de gemeentelijke inkomsten, namelijk een keer door een lagere Algemene uitkering en een keer door een verlaging van de gemeentelijke heffingen. Deze BTW-component is destijds gesteld op € 133.000 (dit kwam ongeveer overeen met de BTW over de exploitatielasten). In de voorgaande GRP's is dit bedrag stabiel gehouden. Ook in **Water** stroomt is ervoor gekozen dit zelfde bedrag aan te houden en de Rioolheffing dus niet voor dit onderdeel te verhogen.

Vraag over rekenrente vs rente op de kapitaalmarkt

In de Financiële verordening gemeente Renkum en in de jaarlijkse begroting wordt het rentebeleid vastgelegd.

De in de begroting gehanteerde rentepercentages zijn in lijn met de geprognosticeerde renteontwikkeling op de kapitaalmarkt. Daarnaast ligt de rekenrente in lijn met die van gemeenten rondom gemeente Renkum. Uitgangspunten is onder andere dat de financieringswijze geen invloed mag hebben op de kostprijs van het product. In de Begroting 2016 is het rentepercentage voor de toerekening van rentekosten aan investeringen verlaagd van 4% naar 3% (rekenrente). Op basis van de werkelijke rentelasten kan een voor- c.q. nadeel ontstaan. Een voordelig verschil wordt vooral veroorzaakt door het feit dat het financieringstekort in eerste instantie met kort geld wordt afgedekt. Voor kort geld wordt een lager rentepercentage gerekend dan voor lang geld. Voordeel ontstaat bij een rentepercentage van minder dan 3% en een nadeel bij een rentepercentage van meer dan 3%. Dit voor- c.q. nadeel komt ten gunste c.q. ten laste van de algemene dekkingsmiddelen. De wijze waarop deze rente wordt verdeeld is gebruikelijk bij gemeenten.

Water stroomt heeft een planningshorizon van 60 jaar. In **Water** stroomt is een rekenrente van 3% gehanteerd. Dit is een reële rente voor een termijn (lees: lening) van 60 jaar. Door middel van het hanteren van een vaste rekenrente worden schommelingen in de kostprijs, en dus in de Rioolheffing, voorkomen. Ofwel: het hanteren van wisselende rentepercentages o.b.v. de werkelijke rente zorgt voor schommelingen in de Rioolheffing. Daarbij zorgt dit voor extra administratieve werkzaamheden.

Op het moment dat er plausible redenen zijn de rekenrente aan te passen, wordt dit in de reguliere planning- en controlcyclus verwerkt.

Het verlagen van de gehanteerde rekenrente in **Water** stroomt P+ zou betekenen dat een 'gat' in de begroting ontstaat. Dit nadeel ontstaat doordat het verschil tussen de naar de investeringen doorbelaste rente en de werkelijk rentekosten kleiner wordt.

Onderwerp

Water stroomt

Datum

10 december 2015

Kenmerk

12594

Pagina

3 van 6

Wanneer de naar de investeringen doorbelaste rentelasten hoger zijn dan de werkelijk rentekosten is er een voordelig renteresultaat binnen de algemene dekkingsmiddelen. Op het moment dat de doorbelaste rente lager wordt en de werkelijke rentelasten gelijk blijven (deze wijzigt niet als gevolg van wijziging van de rekenrente), wordt het verschil kleiner en dus het renteresultaat lager. Een verlaging van de rekenrente voor rioolinvesteringen naar 2% zou in de planperiode een nadeel van jaarlijks ca. € 140.000 inhouden. Hiervoor zou alternatieve dekking in de begroting gevonden dienen te worden.

Tevens verwijzen we u naar de Najaarsnota 2015 (blz. 64) waarin de consequenties (nadelen) van de wijziging van de rekenrente van 4% naar 3% is toegelicht.

Door een wijziging van het BBV, met ingang van de Begroting 2017, dient de rente op een 'centraal' taakveld verantwoord te worden. Voor heffingen, w.o. de Rioolheffing, dient voor de berekening van de kostprijs nog wel de rente toegerekend te worden.

Evaluaties

De evaluaties van zowel het GRP 2010-2014 als de Campagne waterweken en het eindverslag van het Programma Water hebben ter inzage gelegen en zijn op de website van GO renkum.gemeenteoplossingen.nl, Documenten, Ingekomen stukken, 2015, oktober en dan brief A6 van 09-10-2015. Een link naar dit besloten deel van de website werkt niet altijd, toch is de link hier voor de volledigheid toegevoegd.

https://renkum.gemeenteoplossingen.nl/Documenten/ingekomen-brieven/2015/10/pagina_6

Onderwerp

Water stroomt

Datum

10 december 2015

Kenmerk

12594

Pagina

4 van 6

versie mei 2015

Kosten en rioolheffing

De stijging van de rioolheffing blijft. Wat zijn de redenen van deze stijging? En waarop kunt u eventueel kosten besparen?

De gemeentelijke watertaken op het gebied van afvalwater, regenwater en grondwater worden uit de rioolheffing betaald. De opbrengsten van de rioolheffing mag de gemeente alleen besteden aan deze taken.

Huidige kosten en opbrengsten

De rioleringskosten bedragen in 2014 voor heel Nederland € 1,6 miljard. Met een gemiddelde rioolheffing van € 189 (in 2015) dekken gemeenten daarvan 98,1% via rioolheffingen. 84% van de gemeenten heeft een kostendekkend rioolrecht. De stijging van de rioolheffing is de afgelopen jaren beperkt door lage rente en lagere dotaties aan voorzieningen.

9 miljard aan investeringen

Voor de periode 2011-2020 hebben gemeenten € 9 miljard aan investeringen gepland (Benchmark rioleringszorg 2010/2013). Driekwart van deze investeringen is voor rioolvervangings. Een kwart is voor verbetering, bijvoorbeeld extra afvoercapaciteit of betere waterkwaliteit.

Achtergronden stijging rioolrecht

De stijging van de kapitaalslasten verklaart voor 80% de stijging van de rioolheffing. De kapitaalslasten stijgen om twee redenen:

1. Gemeenten betalen de aanleg van riolering meestal uit de gronduitgifte. De rioolvervangings wordt via de heffing betaald.
2. Circa 75% van de investeringen worden geactiveerd. Feitelijk lenen de meeste gemeenten voor hun investeringen die zij over lange termijnen afschrijven. Hierdoor stijgen de kapitaalslasten elk jaar, ook bij gelijkblijvende investeringen. Gemeenten die direct afschrijven betalen deze rentelasten niet. RIONED beveelt aan om (gedeeltelijk) direct af te schrijven en economische afschrijvingstermijnen te beperken.

Prognose rioolheffing

Voor 2020 verwacht RIONED een gemiddeld rioolrecht van circa € 220 inclusief inflatie. Hiervoor dienen gemeenten wel de in het Bestuursakkoord Water afgesproken besparing van € 210 miljoen te realiseren. Dit vraagt onder meer een gemiddelde reductie van 25% op de geplande investeringen.

Tips voor mogelijke kostenbesparingen

- Stel realisatie van doelen centraal en niet de inzet van bepaalde middelen. Koppel dus bijvoorbeeld alleen af als het werkelijk de waterkwaliteit verbetert of de wateroverlast vermindert.
- Kijk of investeringen noodzakelijk zijn, onder meer door samenwerking met andere gemeenten en het waterschap.
- Voer vervanging van de weg, het riool en aanpassingen in de openbare ruimte zo veel mogelijk tegelijkertijd uit.
- Kies voor (gedeeltelijk) directe afschrijving en beperk afschrijvingstermijnen.
- Laat onderzoek uitvoeren naar het daadwerkelijk functioneren van de riolering en de feitelijke toestand van buizen en gemalen.

Onderwerp

Water stroomt

Datum

10 december 2015

Kenmerk

12594

Pagina

5 van 6

Bijlage 2

RIONED heeft voor raadsleden informatie over het riool beschikbaar gesteld. Deze website heet www.rioolenraad.nl.

Onderwerp

Water stroomt

Datum

10 december 2015

Kenmerk

12594

Pagina

6 van 6